

Stand van de examinering praktijkexamen B 2025

September 2026

1. Inleiding

Hoeveel mensen slagen de eerste keer voor het rij-examen? Hoeveel rijscholen zijn er eigenlijk in mijn regio? Tot op welke leeftijd doen mensen examen voor het rijbewijs B (het rijbewijs voor de auto)? En de examinerator, hoe wordt die opgeleid? Allemaal vragen die bij je op kunnen komen als je nadenkt over het halen van je rijbewijs bij het CBR.

Het CBR verzamelt gegevens over al deze onderwerpen. Die worden bijvoorbeeld gebruikt om de examens te verbeteren, de examencapaciteit slim in te zetten en om in gesprek te gaan met rijscholen en andere organisaties. Tot nu toe was de publicatie van het jaarverslag één van de belangrijke momenten in het jaar om cijfers te delen. Maar de wereld is veranderd en van een publieke dienstverlener als het CBR wordt verwacht dat we vaker naar buiten treden, transparant zijn en veel meer vanuit onze klanten denken. Vandaar dat we dit jaar gestart zijn met deze stand van de examinering voor het praktijkexamen auto (B). Daarin proberen we om de meest interessante achtergrondinformatie bij de kerncijfers te delen en te duiden.

Het praktijkexamen B

Dit rapport gaat over het praktijkexamen B. Mogelijk gaat het CBR in de toekomst vergelijkbare analyses ook uitbrengen voor andere examens of beoordelingen door het CBR.

Het praktijkexamen B kan vanuit drie 'perspectieven' worden bekeken: de kandidaat, de opleider en de examinerator. Dit rapport bekijkt het examen vanuit elk perspectief. Maar eerst gaan we nog in op het examen zelf: hoe ziet dat eruit?

De inhoud en de duur van het examen is wettelijk vastgelegd. Voor het hele examen staat 55 minuten gepland. Met aftrek van het voor- en nagesprek blijft er ongeveer 35 minuten voor het daadwerkelijke examen over. De examinerator let op allerlei verschillende dingen, zoals de beheersing van de auto, het kijkgedrag en verkeersinzicht. In de Rijprocedure staat het meest wenselijke rijgedrag van bestuurders van een personenauto beschreven.¹ Vanaf 16,5 jaar mag je beginnen met rijlessen. Om examen te mogen doen moet je minimaal 17 jaar oud zijn. Als je op je 17e slaagt voor je rijexamen mag je de tijd tot je 18e verjaardag alleen onder begeleiding van een ervaren bestuurder rijden. Voordat je praktijkexamen doet moet je je theorie-examen hebben gehaald. En je moet een verklaring hebben dat je medisch gezien geschikt bent om auto te rijden.

Het CBR houdt de kwaliteit van het examen continu in de gaten. Zo wordt gekeken of examinatoren op dezelfde manier een oordeel vellen (zie ook het hoofdstuk “examinatoren”) en worden de onderdelen van het examen van tijd tot tijd herzien.

Waar in dit rapport wordt gesproken over slagingspercentages (totaal, leeftijd, provincie, etc.), wordt daarmee het gemiddelde slagingspercentage voor het rijbewijs B bedoeld, zoals ook in het jaarverslag 2025 staat vermeld. Ook aantallen examens komen overeen met de aantallen in het jaarverslag, tenzij dit specifiek wordt vermeld en toegelicht. Op de Rijschoolzoeker² plaatst het CBR het gemiddelde slagingspercentage van rij scholen over de afgelopen 12 maanden met als doel de kandidaat te informeren en ondersteunen bij het zoeken van een rij school.³ Dit percentage wordt per kwartaal bijgewerkt. Naast het gemiddelde over alle praktijkexamens voor B zijn ook de slagingspercentages van alleen de eerste praktijkexamens B van rij scholen daar terug te vinden. Dit percentage geeft kandidaten inzicht in de examenresultaten van een rij school bij eerste praktijkexamens en ondersteunt hen bij de keuze voor een rij school. Het sluit bovendien aan bij het belang van kandidaten om goed voorbereid te zijn en bij voorkeur in één keer te slagen.

1. De Rijprocedure B kan gevonden worden op de website van het CBR: www.cbr.nl/nl/voor-rij scholen/nl/rijprocedures/rijprocedure-b-6

2. www.cbr.nl/nl/rij schoolzoeker

3. Kijk voor meer informatie op: www.cbr.nl/rijbewijstips/rij school-kiezen/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=rij schoolzoeker&gad_source=1&gad_campaignid=1618181751&gbraid=oAAAAAC7uOrf2tQ6GuWrR1sC7atUZTPHiY&gclid=EAlaI QobChMlrJzAx6ePIQMVdZCDBx1nKSOzEAAYASADEglefPD_BwE

2. Kandidaten

De meeste mensen krijgen tenminste eenmaal in het leven te maken met het CBR. Ongeveer 8 op de 10 volwassenen in Nederland hebben een rijbewijs (in 2025 11,9 miljoen personen).⁴ Afgelopen jaar nam het CBR bijna een half miljoen praktijkexamens B af voor de auto. De praktijkexamens B worden afgenomen op 53 locaties verspreid over Nederland.

Kerncijfers

In 2025 werden 496.142 praktijkexamens B afgenomen, dit betreft de aantallen inclusief nader onderzoek.⁵

Ook zijn er 32.456 tussentijdse toetsen voor categorie B afgenomen.⁶ Bijna driekwart van de kandidaten slaagt bij de eerste of tweede poging voor zijn/haar examen. De praktijkexamens waren als volgt verdeeld over de pogingen:

Aantal pogingen	Aantal examens	Percentage van totaal
1	243.210	49,0%
2	127.975	25,8%
3	64.087	12,9%
4	32.062	6,5%
5	15.708	3,2%
Meer dan vijf	13.100	2,6%
Totaal	496.142	100,0%

Afbeelding 1. Verdeling van aantallen examens over aantallen pogingen.

4. Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

5. Als je 4 keer binnen 5 jaar zakt voor je rijexamen, doe je daarna een 'nader onderzoek rijvaardigheid'. Dat is een rijexamen met meer tijd, waarin onderzocht wordt hoe het komt dat het tot nu toe niet is gelukt om te slagen voor je examen. Het aantal in dit rapport wijkt af van het aantal vermelde B-examens in het jaarverslag, omdat daar de nader onderzoek-examens nog niet bij zijn opgeteld.

6. Dit aantal is iets lager dan het aantal dat is vermeld in het jaarverslag (32.473), omdat daar ook toetsen tussen zitten van andere voertuigcategorieën.

De gemiddelde leeftijd van kandidaten voor het praktijkexamen B was 23 jaar. Voor de groep die in 1 keer slaagt was dit 22 jaar. De grootste groep examenkandidaten was 18 jaar. Er waren in 2025 37 kandidaten die ouder dan 71 jaar waren toen zij voor het eerst het praktijkexamen B deden. De verdeling van de eerste examens over de leeftijden staat vermeld in afbeelding 2.

Leeftijdsgroep	Aantal examens	Percentage van totaal
17	58.078	23,9%
18	59.378	24,4%
19	28.717	11,8%
20	15.710	6,5%
21-25	36.127	14,9%
25-30	17.226	7,1%
31-40	18.336	7,5%
41-50	7.029	2,9%
51-60	2.235	0,9%
61-70	337	0,1%
71+	37	0,0%
Totaal	243.210	100,0%

Afbeelding 2. Leeftijdsverdeling kandidaten eerste examens categorie B.

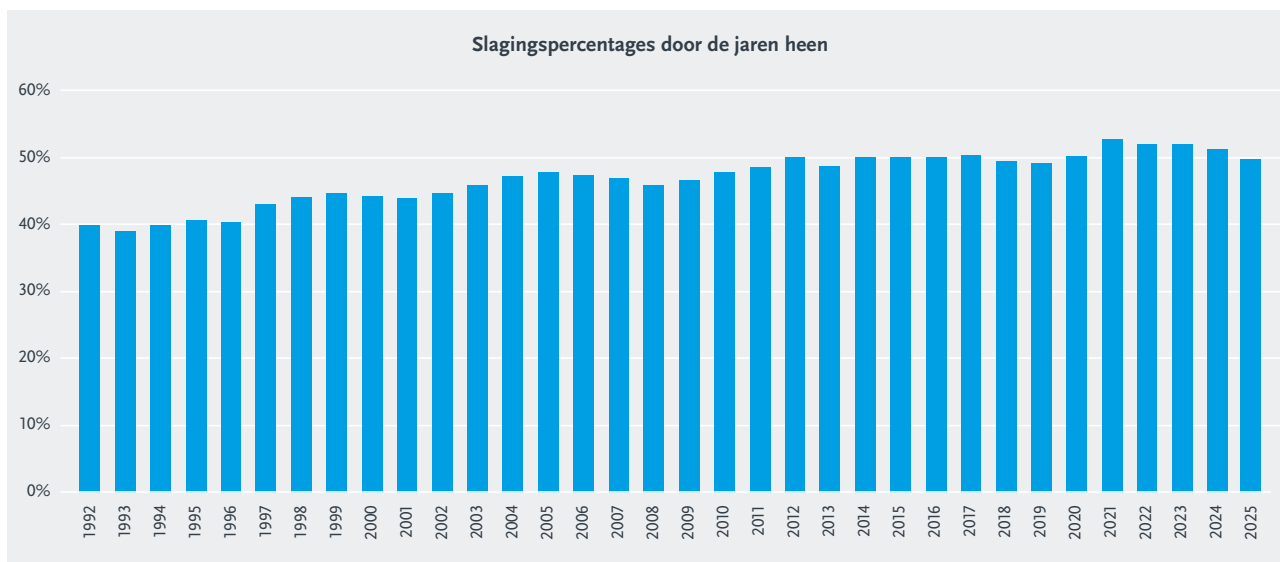
Slagingspercentages kandidaten

Het overall slagingspercentage voor het praktijkexamen B lag in 2025 op 49,8%. In afbeelding 3 is te zien hoe het slagingspercentage verschilt voor de verschillende pogingen en schommelt tussen 47,9% en 51,2%.

Aantal pogingen	Aantal examens	Aantal voldoende	Slagingspercentage
1	243.210	120.146	49,4%
2	127.975	65.051	50,8%
3	64.087	31.921	49,8%
4	32.062	15.695	49,0%
5	15.708	8.046	51,2%
Meer dan vijf	13.100	6.270	47,9%
Totaal	496.142	247.129	49,8%

Afbeelding 3. Slagingspercentages naar aantallen pogingen.

Het slagingspercentage is geen statisch gegeven en varieert licht van jaar tot jaar. Hoewel we over de laatste paar jaar een lichte daling zien, laat het langjarig overzicht een stijging zien van het slagingspercentage. Begin jaren 90 nog rond de 40%, ruim 30 jaar later ligt dat rond de 50%. In afbeelding 4 is de ontwikkeling van het slagingspercentage door de afgelopen jaren heen te zien.

Afbeelding 4. Ontwikkeling slagingspercentage over de jaren.

In de praktijk blijkt uit ervaring dat kandidaten die zakken voor het praktijkexamen vooral moeite hebben met verkeersinzicht en risicobewust rijgedrag. Daarbij gaat het vooral om het gedrag bij kruispunten en inhalen. Vaak rijden kandidaten te snel naar kruispunten en kijken ze hierbij te laat naar de verkeerssituatie. Ook rijden ze te dicht langs fietsers en stilstaande auto's. Deze fouten onderstrepen het belang van het goed kennen van de theorie, de beheersing van de auto, het herkennen van verkeerssituaties en natuurlijk het vertrouwen in eigen vaardigheden.

In afbeelding 5 wordt het slagingspercentage getoond naar leeftijd en geslacht. Er is een duidelijk verband tussen leeftijd en slagingspercentage: hoe lager de leeftijd, hoe hoger het slagingspercentage. Ook is een effect van geslacht te zien: voor elke leeftijdsgroep geldt dat mannen een hoger slagingspercentage hebben dan vrouwen. Dit effect wordt sterker naarmate de leeftijd vordert.

Leeftijdsgroep	Geslacht	Aantal examens	Aantal voldoende	Slagingspercentage
17	M	47.578	28.473	59,8%
17	V	37.217	21.066	56,6%
18	M	58.195	32.352	55,6%
18	V	53.022	28.384	53,5%
18-40	O	23	12	52,2%
19	M	31.483	16.323	51,8%
19	V	30.712	15.536	50,6%
20	M	18.352	9.289	50,6%
20	V	17.760	8.668	48,8%
21-25	M	42.725	21.178	49,6%
21-25	V	40.393	18.805	46,6%
25-30	M	21.538	10.353	48,1%
25-30	V	19.356	8.001	41,3%
31-40	M	23.580	10.625	45,1%
31-40	V	25.055	8.508	34,0%
41-50	M	10.229	4.065	39,7%
41-50	V	10.819	3.064	28,3%
51+	M	4.505	1.508	33,5%
51+	V	3.600	919	25,5%
Totaal		496.142	247.129	49,8%

Afbeelding 5. Slagingspercentage naar geslacht en leeftijd.

Er zijn ook verschillen in slagingspercentage tussen de provincies. In onderstaande afbeelding zijn deze verschillen te zien. Er zijn relatief grote verschillen tussen provincies. Waar in Limburg als koploper het slagingspercentage 58,1% is, is dat in Zuid-Holland als hekkensluiter 44,7%.

Provincie	Aantal examens	Aantal voldoende	Slagingspercentage
Limburg	23.261	13.520	58,1%
Drenthe	17.195	9.204	53,5%
Gelderland	55.632	29.199	52,5%
Noord-Brabant	66.695	34.836	52,2%
Overijssel	33.863	17.324	51,2%
Groningen	15.635	7.934	50,7%
Zeeland	9.028	4.565	50,6%
Utrecht	51.369	25.857	50,3%
Noord-Holland	75.920	37.657	49,6%
Friesland	18.102	8.878	49,0%
Flevoland	7.621	3.726	48,9%
Zuid-Holland	121.821	54.429	44,7%

Afbeelding 6. Slagingspercentage naar provincie.

Het slagingspercentage ligt iets hoger in de ochtend dan in de middag. Over de dagen van de week zijn de verschillen klein, maar naarmate de week vordert neemt het slagingspercentage iets af. Op zaterdag daarentegen ligt het percentage juist weer substantieel hoger.⁷ Wel maakt het duidelijk verschil of men al in het bezit is van een ander rijbewijs. Heeft men al een rijbewijs (bijvoorbeeld brommer (AM), motor (A) of Trekker (T)) dan slaagt een substantieel groter deel voor het auto-examen. Ook is het slagingspercentage hoger voor kandidaten die een tussentijdse toets (TTT) hebben gedaan, vergeleken met kandidaten die dat niet hebben gedaan. Het slagingspercentage voor kandidaten die examen doen in een automaat, is juist lager dan dat van kandidaten die een geschakeld examen doen.

Dagdeel	Aantal examens	Aantal voldoende	Slagingspercentage
Ochtend	336.154	169.137	50,3%
Middag	159.988	77.992	48,7%

Afbeelding 7. Slagingspercentage naar dagdeel.

7. Een verklaring hiervoor is onder andere dat examens in het weekend alleen te reserveren zijn voor rij scholen met een slagingspercentage hoger dan 40%. Het gaat hier om overwerkexamens. Hiermee wil het CBR rij scholen extra aanmoedigen om hun leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op het examen.

Dag van de week	Aantal examens	Aantal voldoende	Slagingspercentage
Maandag	92.161	46.172	50,1%
Dinsdag	113.165	56.600	50,0%
Woensdag	101.733	50.783	49,9%
Donderdag	101.046	50.293	49,8%
Vrijdag	80.471	39.210	48,7%
Zaterdag	7.566	4.071	53,8%

Afbeelding 8. Slagingspercentage naar dag van de week.

In bezit van	Aantal examens	Aantal voldoende	Slagingspercentage
Geen A, T, AM	436.619	208.557	47,8%
In bezit A	422	327	77,5%
In bezit AM	54.797	35.157	64,2%
In bezit T	4.304	3.088	71,7%

Afbeelding 9. Slagingspercentage naar bezit van andere categorie rijbewijs.

TTT	Aantal examens	Aantal voldoende	Slagingspercentage
Zonder TTT	198.389	94.087	47,4%
Met TTT	44.821	26.059	58,1%

Afbeelding 10. Slagingspercentage naar wel of geen Tussentijdse Toets gedaan.

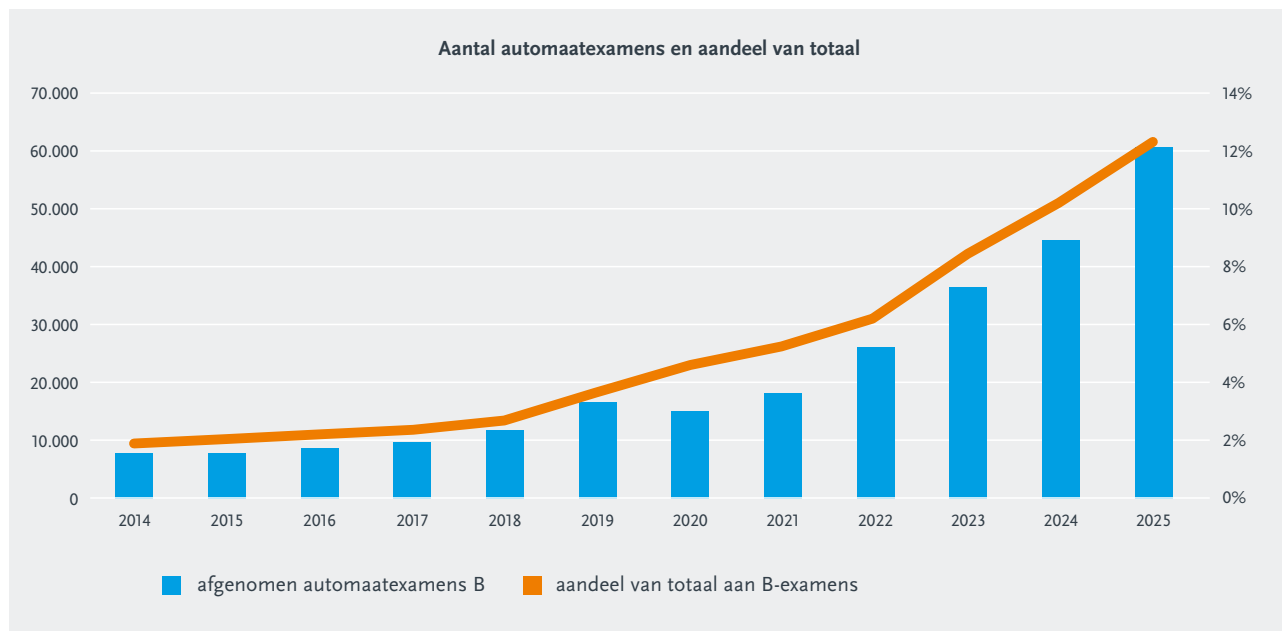
Het aantal Tussentijdse Toetsen in 2025 lag aanzienlijk lager, dan in voorgaande jaren aangezien in 2025 het CBR de TTT tijdelijk niet heeft afgenomen om de reserveringstermijnen omlaag te brengen. In 2024 lag het aantal TTT's rond de 100.000.

Het slagingspercentage van een kandidaat die met een schakelauto komt ligt nog altijd een stuk hoger dan een kandidaat die in een automaat komt. Wat opvalt is dat de gemiddelde leeftijd hoger ligt bij automaatexamens, namelijk 31,6 jaar.

Automaat of schakel	Aantal examens	Slagingspercentage
Schakel	435.155	51,5%
Automaat	60.987	38,0%

Afbeelding 11. Slagingspercentage naar wel of geen automaatcode.

Het aantal automaatexamens groeit de afgelopen jaren. Waar in 2014 het aantal automaatexamens nog onder 10.000 per jaar zat, is dat in 2025 al de 60.000 gepasseerd. Dit is niet alleen in absolute aantallen een toename, ook ten opzichte van het totaal aantal B-examens is dit een groei van minder dan 2% in 2014 naar 12% in 2025. De meeste automaatexamens werden afgenomen in Noord-Holland (bijna 12.000) en procentueel was in Flevoland het grootste deel van alle praktijkexamens B een automaatexamen (17,9%).

Afbeelding 12. Groei automaatexamens en % van totaal aan B-examens.

3. Opleiders

Achtergrond

Om rijles te mogen geven moet je aan een aantal eisen voldoen. Die zijn geregeld in de Wet Rijonderricht Motorvoertuigen (WRM). Eerst volg je een opleiding (alhoewel dit niet verplicht is), meestal bij een rijsschool of een verkeersschool. Daarna moet je verplicht een aantal theorie- en praktijkexamens doen bij een exameninstituut (het IBKI). De examens gaan over je eigen theoriekennis en rijvaardigheid, en over instrueren, coachen en beoordelen van kandidaten. Ook heb je een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) nodig. Heb je aan alle eisen voldaan, dan krijg je het WRM-certificaat waarmee je 5 jaar rijles mag geven. Om het certificaat te verlengen moet je bijscholing volgen.⁸

Een bijzondere vorm van rijles is de Rijopleiding in Stappen (RIS). Dit is een lesmethode met een leerplan, dat in aparte modules is verdeeld. Je hebt een apart certificaat nodig om deze methode te mogen gebruiken. In de toekomst zullen naar verwachting alle opleiders gaan werken met een modulaire lesmethode gebaseerd op het nationaal leerplan. Dat moet ervoor zorgen dat elke kandidaat goed wordt opgeleid en in ieder geval dezelfde kennis en vaardigheden krijgt aangeleerd. Het voorstel voor een nationaal leerplan staat in het advies van Emile Roemer uit 2021 “Van rijles naar rijonderwijs”. Samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de rijsschoolbranche, IBKI en andere organisaties werkt het CBR mee aan de uitwerking van een dergelijk nationaal leerplan.

Dit hoofdstuk gaat over opleiders (of: rijsscholen). Het CBR heeft geen cijfers over de prestaties van individuele instructeurs. Tegelijkertijd bestaat een groot deel van de markt uit zelfstandigen zonder personeel, dus daar zal het slagingspercentage van de opleider gelijk zijn aan die van de instructeur.

8. Kijk voor meer informatie over de WRM op <https://ibki.nl/wrm>

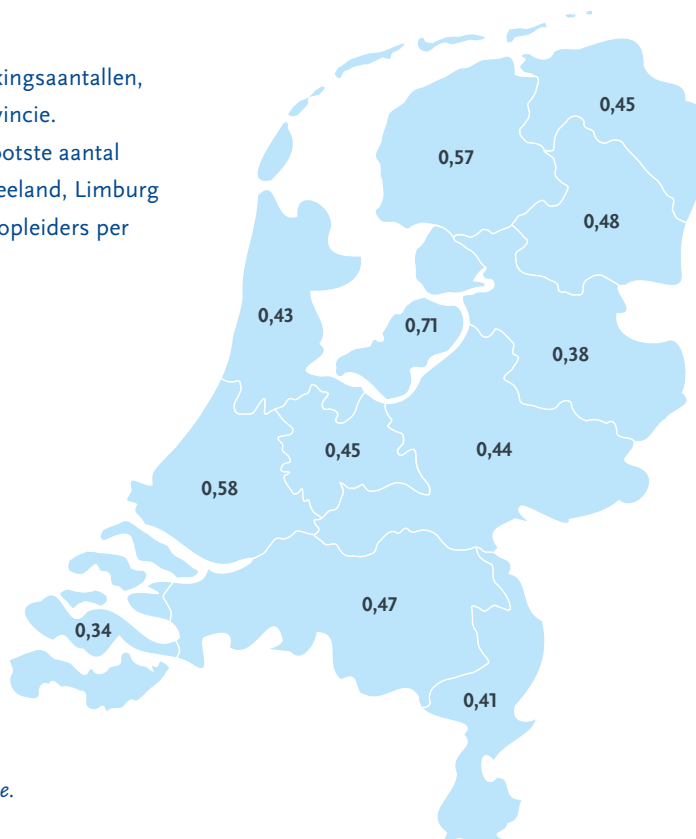
Kerncijfers

Op 31 december 2025 waren er 7.041 opleiders ingeschreven bij het CBR. Een inschrijving is nodig om examens te kunnen reserveren bij het CBR. In afbeelding 13 is te zien hoe deze opleiders verdeeld zijn over de Nederlandse provincies. Zuid-Holland kent de meeste opleiders; bijna 1.800, terwijl er in de provincie Zeeland slechts 111 opleiders te vinden zijn.

Provincie	Aantal opleiders
Zuid-Holland	1.794
Noord-Holland	1.066
Noord-Brabant	1.046
Gelderland	790
Utrecht	517
Limburg	397
Overijssel	357
Friesland	313
Flevoland	260
Groningen	229
Drenthe	208
Zeeland	111
Aantal actieve opleiders	7.041

Afbeelding 13. Aantal opleiders per provincie.

Wanneer we dit afzetten tegen de bevolkingsaantallen, krijgen we de opleiderdichtheid per provincie. Dit toont aan dat er in Flevoland het grootste aantal opleiders per 1000 inwoners actief is. Zeeland, Limburg en Overijssel kennen het laagste aantal opleiders per 1.000 inwoners.

Afbeelding 14. Opleiderdichtheid per provincie.

Hoeveel opleiders nemen de meeste examens af?

Er zijn grote verschillen tussen de aantallen examens die door opleiders worden afgenomen. Ongeveer 60% van de opleiders voor het praktijkexamen B reserveert minder dan 51 examens per jaar. Zij nemen ongeveer 20% van het totaal aantal praktijkexamens B voor hun rekening. Er zijn ook grotere opleiders met vestigingen door heel Nederland, die honderden examens per jaar reserveren. Zij maken maar een klein deel uit van het totaal aantal opleiders, maar nemen wel een aanzienlijk deel van de examens af. Opleiders die meer dan 500 examens per jaar afnemen vertegenwoordigen slechts 5,5% van alle opleiders, maar verzorgen gezamenlijk meer dan 36% van alle examens.

Afgenomen examens per opleider	Aantal afgenomen	Percentage van totaal afgenomen	Aantal opleiders	Percentage van totaal aan opleiders
1-50	95.755	19,3%	4.194	59,6%
101-500	98.432	19,9%	730	10,4%
51-100	121.117	24,4%	1.734	24,6%
501-1000	129.653	26,1%	356	5,1%
1000+	50.907	10,3%	27	0,4%
Totaal	495.864	100,0%	7.041	100,0%

Afbeelding 15. Opleiders ingedeeld naar het aantal examens dat zij afnemen in categorieën.

Voor elke categorie staat hierboven aangegeven hoeveel examens opleiders in deze categorie afnemen, hoe groot dit aandeel is op het totaal aantal examens, hoeveel opleiders het betreft in deze categorie, en hoe groot dit aandeel is op het totaal aantal opleiders. Het aantal afgenomen examens is lager dan het gerapporteerde aantal in hoofdstuk 2 omdat er 278 kandidaten waren die examen deden zonder opleider. Het CBR ziet in de praktijk dat er rijscholen zijn die hun reserveringen laten doen door een ander. Dit is niet verboden, maar het CBR wil in de toekomst wel dat de resultaten van deze kandidaten aan de opleider worden toegeschreven die daadwerkelijk de opleiding heeft verzorgd.

Aantal afgenomen examens	Aantal opleiders	Slagingspercentage
1-50	4.194	54,5%
51-100	1.734	50,5%
101-500	730	47,2%
501-1000	356	50,0%
1000+	27	47,0%
Totaal	7.041	

Afbeelding 16. Slagingspercentage naar aantallen afgenomen examens.

Slagingspercentages opleiders

Slagingspercentage	Aantal opleiders	Percentage opleiders
0-30	725	10%
31-40	1.093	16%
41-50	1.623	23%
51-60	1.501	21%
61-80	1.659	24%
80+	440	6%
Totaal	7.041	100%

Afbeelding 17. Opleiders ingedeeld naar slagingspercentage.

Het slagingspercentage van opleiders varieert sterk. Ongeveer een kwart heeft een slagingspercentage tussen de 61 en 80%. Maar er zijn ook uitschieters: ongeveer 10% van alle opleiders zit onder de 30% en 6% scoort boven de 80%. Daarnaast wijken kleine rijscholen met minder dan 50 examens in positieve zin af en hebben gemiddeld het hoogste slagingspercentage (Afbeelding 16).

Het slagingspercentage zegt niet alles over een rijschool, maar het is wel een belangrijke aanwijzing voor de kwaliteit van de opleiding. Het gaat om objectieve informatie die het CBR verzamelt en openbaar maakt om leerlingen en ouders te helpen een goede keuze te maken. Wie een rijschool kiest, doet er daarom verstandig aan niet alleen naar de prijs te kijken, maar ook naar de kwaliteit.

De helft van de opleiders is korter dan 10 jaar ingeschreven bij het CBR. Naarmate een opleider langer actief is, loopt het slagingspercentage (licht) op.

Aantal jaren ingeschreven bij het CBR	Aantal opleiders	Percentage van totaal	Slagingspercentage
0-5	2.218	32%	46,4%
6-10	1.313	19%	49,3%
11-15	1.334	19%	49,7%
16-20	738	10%	50,0%
21-25	411	6%	48,3%
26-30	218	3%	51,1%
31-35	267	4%	52,3%
36-40	152	2%	55,3%
41-45	126	2%	55,3%
46-50	81	1%	54,3%
50+	183	3%	54,9%
Totaal	7.041	100%	49,8%

Afbeelding 18. Slagingspercentage naar aantal jaren actief.

Afgebroken examens wegens verkeersgevaarlijk rijden

Een rijexamen wordt afgebroken wegens verkeersgevaarlijk rijden als de kandidaat een direct gevaar vormt voor zichzelf, de meerrijdende instructeur, de examinerator en het overige verkeer. Helaas neemt de afgelopen jaren het aantal afgebroken examens verder toe. In de onderstaande afbeelding is dat te zien. Relatief gezien nam het aantal ook toe: 0,5% in 2012 en 0,7% in 2025.

Jaar	Afgebroken examens B wegens verkeersgevaarlijk rijden
2012	2.135
2013	2.327
2014	1.968
2015	1.704
2016	1.459
2017	1.779
2018	2.579
2019	3.091
2020	2.283
2021	2.025
2022	2.676
2023	2.582
2024	2.709
2025	3.570

Afbeelding 19. Aantal afgebroken examens per jaar.

Kosten van de rijopleiding

In 2025 betaalde 80% van de kandidaten een lesprijs van tussen de € 50,- en € 72,- per uur.⁹ Kandidaten hebben gemiddeld 41 uren rijles nodig om hun rijbewijs te halen. Inclusief de kosten van één of meer praktijkexamens bedroegen de gemiddelde kosten voor het behalen van het rijbewijs in 2025 € 3.320,-.

9. Meer informatie op www.cbr.nl/nl/rijbewijs-halen/auto/wat-kost-het-halen-van-een-autorijbewijs

4. Examinatoren

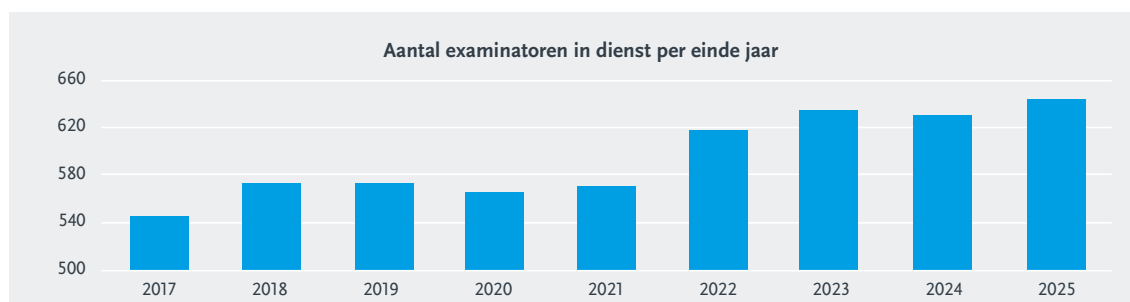
Hoe word en blijf je examiner?

Examinatoren beoordelen de rijvaardigheid van kandidaten en beslissen of de kandidaat een verklaring van rijvaardigheid krijgt, of niet. Deze verklaring van rijvaardigheid is naast de verklaring van geschiktheid (lichamelijk en geestelijk gezond om een voertuig te besturen) nodig voor het verkrijgen van een rijbewijs. De beoordeling en de uiteindelijke beslissing moeten van goede kwaliteit zijn. Daarvoor is een zorgvuldige selectie en opleiding aan de voorkant, en bijscholing gedurende de loopbaan belangrijk. Om examiner te worden zijn er verschillende stappen te onderscheiden. Ten eerste het selectieproces waaruit moet blijken dat de kandidaat aan de selectiecriteria voldoet (onder meer: meer dan 10 jaar in bezit van rijbewijs B en een werk- en denkniveau van minimaal MBO-4). De kandidaat levert hiervoor een motivatiebrief en CV aan. In de volgende fase volgt een online assessment (waarin ook het vereiste denkniveau wordt getoetst) en een selectiegesprek. Komt een aspirant examiner door die fase dan wordt de eigen rijvaardigheid getoetst middels een rijtest. De laatste stap in het selectieproces is een medische keuring en het aanleveren van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG).

Wanneer hieraan is voldaan, komt de kandidaat in dienst bij het CBR. De aanstelling start met een fulltime opleiding van vier maanden, die is ingeschaald op NLQF-niveau 4.¹⁰ In de opleiding komen zaken aan bod als verkeerswetgeving, voertuigtechniek, de eigen rijvaardigheid en beroepsvaardigheden (hoe grijp je in, sociale omgang met de doelgroep, observeren van rijvaardigheid etc.). Gedurende de opleiding worden zowel theoretische- als praktische toetsen afgenomen. Als de kandidaat de opleiding met goed gevolg heeft afgerond en voor de theoretische en praktische examens is geslaagd, kan hij als examiner aan de slag. Tijdens het eerste jaar krijgt de examiner nog extra begeleiding. Een begeleider rijdt regelmatig mee en geeft tips.

Kerncijfers examinatoren

In 2025 zijn 80 nieuwe examinatoren bij het CBR gestart die het praktijkexamen B afnemen. Ook zijn er in 2025 67 examinatoren uit dienst gegaan. Per 31 december 2025 waren er 643 examinatoren die praktijkexamens B afnemen. Dit aantal is 13 hoger dan het aantal in 2024. Over de afgelopen jaren is een duidelijke groei in het aantal examinatoren te zien.

Afbeelding 20. Aantallen examinatoren die praktijkexamen B afnemen.

Gemiddeld zijn examinatoren die examens auto, motor of brommer afnemen 8,8 jaar in dienst van het CBR. Het merendeel is minder dan 10 jaar in dienst (68,3%). Wat betreft leeftijd is er een vrij gelijkmatige spreiding over de verschillende leeftijdscategorieën, met uitzondering van de categorie jonger dan 30 jaar: dit waren er eind 2025 slechts 10. Dit is verklaarbaar, omdat je minimaal tien jaar in het bezit moet zijn van het rijbewijs B om te kunnen solliciteren voor de functie van examiner. De gemiddelde leeftijd van de examinatoren is 48,3 jaar en ruim driekwart is man.

10. Het Nederlands Kwalificatieraamwerk (NLQF) is een systeem dat laat zien welk niveau een kwalificatie heeft. Het kijkt daarbij naar wat iemand na afloop van een opleiding of leertraject kent en kan. Zo kunnen verschillende kwalificaties makkelijker met elkaar worden vergeleken.

Leeftijd	Aantal	Percentage van totaal
<30	10	1,6%
30-39	138	21,5%
40-49	211	32,8%
50-59	169	26,3%
60+	115	17,9%
Totaal	643	100,0%

Dienstjaren	Aantal	Percentage van totaal
0-9	439	68,3%
10-19	114	17,7%
20-29	83	12,9%
30-39	7	1,1%
Totaal	643	100,0%

Geslacht	Aantal	Percentage van totaal
M	495	77,0%
V	148	23,0%
Totaal	643	100,0%

Afbeelding 21. Verdeling van examinatoren over aantallen dienstjaren, leeftijd en geslacht, stand 31-12-2025.

Kwaliteit van de examenafname

De kwaliteit van examenafname van de examiner wordt zo objectief en uniform mogelijk beoordeeld in de performance managementcyclus, die wordt uitgevoerd door de manager. Doordat het vak van examineren grotendeels individueel wordt uitgevoerd in een één op één situatie in het voertuig, wordt er uit meerdere bronnen informatie opgehaald om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van beoordelen van alle examinatoren op het gewenste niveau blijft.

Dit zijn:

- De resultaten van scholing, begeleiding en evaluaties tijdens het meerijden. Een examiner volgt elk jaar scholing in de vorm van een themadag van 8 uur, een stagedag van 8 uur en een e-learning van 8 uur.
- Het advies van coaches, docenten, praktijkbegeleiders over vakinhoudelijke prestaties en ontwikkelingen. Zo wordt er elk jaar minimaal een halve dag meegereden met examens door een coach waarbij de prestaties worden beoordeeld en eventuele ontwikkelpunten worden opgesteld, en zijn er vaak praktijkbegeleiders aanwezig op een examenlocatie zodat het vragen van feedback laagdrempelig is.
- Klanttevredenheidsonderzoeken en reacties van kandidaten;
- Signalen uit het kwaliteitsbeheersingsmodel over slagingspercentages. Dit model is vrij complex, daarom wordt dat hieronder verder uitgelegd.

Deze bronnen bieden dus informatie en kunnen in sommige gevallen een signaal geven dat verder onderzocht moet worden. Op basis van de informatie wordt een oordeel gevormd over de prestaties en wordt bepaald waarop verbeterd kan worden. Deze verbeteringen krijgen plaats in de performance managementcyclus op individueel niveau. De totaaloverzichten van de bronnen dienen ook de ontwikkelcyclus organisatiebreed om continue te verbeteren.

Kwaliteitsbeheersingsmodel

Het slagingspercentage van kandidaten bij een individuele examinerator zegt niet alles. Zoals in eerdere hoofdstukken is toegelicht, zijn er verschillende factoren die bijdragen aan de verklaring van dat percentage. Het gaat bijvoorbeeld om kenmerken van de kandidaat, zoals leeftijd en geslacht, of het een eerste examen of een herexamen betreft, of de kandidaat een tussentijdse toets heeft gedaan en of de kandidaat al een rijbewijs van een andere categorie heeft, zoals motor, brommer of trekker. Ook omstandigheden van het examen en kenmerken van de opleider spelen hierbij een rol. Daarom is in 2019, in samenwerking met Gibbs Analytics Consulting, het kwaliteitsbeheersingsmodel (hierna 'kwaliteitsmodel') ontwikkeld.

In het najaar van 2022 heeft een hoogleraar van de Erasmus School of Economics de methode (het kwaliteitsmodel) die het CBR hanteert voor het signaleren van afwijkende slagingspercentages voor categorie B, getoetst. De conclusie was dat de methode die het CBR hanteert voor het signaleren van afwijkende slagingspercentages voor dit doel passend en correct is opgebouwd.¹¹

Het kwaliteitsmodel helpt om te bepalen of het slagingspercentage van een individuele examinerator past bij de examens die deze examinerator heeft afgenomen. Daarbij wordt rekening gehouden met allerlei omstandigheden die bijdragen aan de verklaring van de uitkomst van een examen. In totaal weegt het model 18 kenmerken mee van de kandidaat, de opleider en het examen. Deze kenmerken zijn opgenomen in afbeelding 22.

Examentypes	Kandidaten en opleiders	Omstandigheden
1e examen of herexamen	Geslacht kandidaat	Examenlocatie
Soort examen (normaal, faalangst, Nader Onderzoek, RIS (Rijopleiding in Stappen))	Leeftijd kandidaat	Reed de instructeur mee
Automaat-examen	Hoe lang is de opleider al actief	Reed een mentor mee
	Slagingspercentage opleider	Maand van het jaar
	Recent bromfiets rijbewijs behaald	Tijdstip op de dag
	Aantal pogingen om het theorie-examen te halen van de kandidaat	Doordeweeks of weekend
	Tijd sinds theorie behaald	
	Was het voor deze kandidaat mogelijk om een TTT te doen	
	Vrijstelling bijzondere verrichtingen (TTT) behaald	

Afbeelding 22. Factoren in het kwaliteitsbeheersingsmodel.

11. Dit rapport kan gevonden worden op: www.cbr.nl/nl/over-het-cbr/over/open-overheid/woo-publicatie/rapport-methode-kwaliteitsbeheersingsmodel-cbr

De combinatie van bovengenoemde factoren bij de examens die een examiner in de afgelopen 12 maanden heeft afgenomen, leidt dus tot een specifiek verwacht slagingspercentage per examiner. Het verwachte percentage van een examiner in Limburg die vooral jonge mensen heeft geëxamineerd waarvan het grootste gedeelte een tussentijdse toets heeft gedaan is bijvoorbeeld heel anders dan een examiner in Zuid-Holland die wat oudere kandidaten heeft geëxamineerd die geen tussentijdse toets hebben gedaan. Het gerealiseerde slagingspercentage wordt vervolgens vergeleken met dit verwachte percentage. Als daarin een significante afwijking zichtbaar wordt, kan dat aanleiding zijn voor een nadere analyse.

In 2025 is op 701 examenbevoegde collega's het kwaliteitsmodel toegepast en gekeken naar het slagingspercentage. Bij 33 van de 701 examinatoren (5%) week het slagingspercentage significant af van het door het model voorspelde slagingspercentage. Aangezien het slagingspercentage één van de informatiebronnen is zegt dat niet direct iets over de kwaliteit van de individuele beoordelingen. Er wordt eerst gekeken of de afwijking samenhangt met specifieke kenmerken, patronen of andere indicatoren. Als daar aanleiding toe is, volgt een gesprek en kan vervolgens coaching worden ingezet. Het doel daarvan is om examinatoren te ondersteunen bij een zo objectief mogelijke beoordeling, niet om op een bepaald percentage te sturen. Het CBR benadrukt namelijk dat objectiviteit cruciaal is voor een betrouwbaar examenresultaat, dat niemand helemaal vrij is van vooroordelen of aannames, en dat examinatoren daarom worden opgeleid en bijgeschoold om zo objectief mogelijk te examineren. Het streven is dat iedere kandidaat zo goed mogelijk wordt beoordeeld en dat het voor een kandidaat niet uitmaakt welke examiner het examen afneemt.

Certificering

Naast de opleiding en kwaliteit van de beoordeling worden ook de processen en het examen getoetst. Dit gebeurt extern. Het praktijkexamen B beschikt sinds 2019 over het RCEC-certificaat.¹² Na analyse door RCEC van duizenden examens concluderen zijn dat het praktijkexamen B aan alle normen voldoet. Kandidaten worden beoordeeld op hun rijvaardigheid in een authentieke context; zij rijden op de openbare weg. Dit is overal en op ieder moment verschillend. RCEC onderzocht dat het voor de beoordeling niet uitmaakt wanneer en waar je examen doet: binnen of buiten de spits, in de zomer of in de winter, op het platteland of in de stad. Ook heeft RCEC gekeken naar examenritten die zijn beoordeeld door twee examinatoren. Daaruit bleek dat de betrouwbaarheid van de beoordeling als voldoende wordt gekwalificeerd en hiermee dus op transparante wijze geborgd is. Dat alles onderstreept de betrouwbaarheid van de examenbeoordeling. Daarnaast is de divisie Rijvaardigheid sinds 2017 ISO 9001:2015-gecertificeerd. De recente DEKRA-audit in maart 2026 bevestigde opnieuw dat het kwaliteitsmanagementsysteem stevig staat.¹³ Dit zijn concrete en externe bevestigingen van de kwaliteit die het CBR levert.

Klantbeoordeling

De klantbeoordeling voor de praktijkexamens auto, motor en bromfiets was in 2025 gemiddeld 7,3 op een schaal van 1 (zeer ontevreden) tot 10 (zeer tevreden). Zowel geslaagde als gezakte kandidaten kunnen aan het klantonderzoek deelnemen. Het cijfer is een gemiddelde, opgebouwd uit zes onderdelen: tijdigheid, de mate waarin de examiner de kandidaat op zijn of haar gemak stelt, begrijpelijkheid van de beslissing, duidelijkheid over wat de kandidaat kan verwachten, begrijpelijkheid van de verstrekte informatie en vriendelijkheid.

12. RCEC (Research Center voor Examiner en Certificering) is een onafhankelijk expertisecentrum dat de kwaliteit van toetsen en examens beoordeelt en certificeert.

13. DEKRA is een onafhankelijke certificeringsorganisatie die met audits beoordeelt of organisaties en hun werkwijzen voldoen aan nationale en internationale kwaliteitsnormen.

Naast de klantbeoordelingen ontving het CBR 1.409 klachten die specifiek betrekking hadden op het praktijk-examen voor rijbewijs B. De meest voorkomende klachtgronden waren het niet eens zijn met de examenuitslag (679), de houding of het optreden van de examiner (443) en de omstandigheden waaronder het examen plaatsvond (148). Daarnaast kwamen onder meer klachten binnen over het niet voldoen van het examen aan de verwachtingen, het onvoldoende op het gemak stellen van kandidaten, faalangstexamens, discriminatie, mentorritten en de aansluiting tussen het uitslagformulier en het eindgesprek.

Klantbeoordelingen, klachten en andere signalen uit de praktijk worden periodiek besproken om de dienstverlening beter te laten aansluiten op wat kandidaten en opleiders van het praktijkexamen mogen verwachten. Zo zijn in 2026 onderzoeken en verbetertrajecten gestart naar de verwachtingen rond het faalangstexamen en de duidelijkheid van het uitslagformulier.

Vragen of suggesties

Voor vragen of suggesties naar aanleiding van dit rapport kunt u een mail sturen aan info@cbr.nl met als onderwerp "Stand van de Examinering 2025".

Redactieadres CBR

Lange Kleiweg 30, 2288 GK Rijswijk